

GAZETA KORRESPONDENTA

WARSZAWSKIEGO I ZAGRANICZNEGO

Z WARSZAWY DNIA 19. LISTOPADA ROKU 1799. we WTOREK.

z Wiednia dnia 9. Listopada.

Gazeta Dworska dzisiejsza następujące ogłasza wiadomości. — „Nieprzyjaciół w teraźniejszej kampanii stwierdza powtórzone doświadczenie, iż przy równych siłach nie może nigdy niczego dokazać przeciw dzielnemu męstwu wojsk Cesarzkich i Rosyjskich, i że musi się chyba zawsze postawić w przegranej sytuacji, ażeby mógł niejakie odnieść korzyści. Wiadomo jest z wszystkich gazet, iż nieprzyjaciół częścią dla załapania straty wielorakich klęsk swoich, częścią aby jeszcze przy końcu kampanii pokazać się z pomnożonymi siłami, postanowił przymuszony wybór rekruta do 200,000. ludzi, który jednak rekrut, iak też same wiadomości zapewniają, po większej części tylko w chęci Dyrektoryatu Francuskiego pozostał. Gory Genueńskie i Szwajcarskie podały mu korzyści do takich stanów, iż w nich mógł odbierać znaczne posiłki z wewnątrz kraju; i przez takie to tylko szkodki udało się nieprzyjaciółowi ostatnią razą z bezwładną przewagą napisać na armię Rosyjską w Szwajcaryi i odeprzeć korpus Cesarzki teraz pod komendą F. M. L. Petrasch stojące z stanów Szwajcaryi zajętych.

Tychże samych szkodków użył i teraz nieprzyjaciół (iak wyczytujemy z raportów G. Melas pod dniem 26. p. m.) przeciw stojącemu pod Bosco F. M. L. Karaczay, gdy z siłą od 12 tysięcy ludzi dwiema kolumnami, z których każda z osobną przenosiła liczbę wojska naszego, wkroczył przez Postrzanę i Capriata, a trzecią kolumnę wysłał przez Pozzolo Formigaro. — Pomimo tej nieproporcjonalnej siły, waleczne wojska nasze z stałością godną największego podziwiania, po kilka razy odparły nieprzyjaciół daleko od siebie mocniejszego, i schwytały mu 800 niewolników, pomiędzy którymi i Generał, wielu oficerów sztabowych i wyższych znajdujących się, tudzież iedną chorągiew. Nieprzyjaciół poniosł mocną stratę w zabitych i rannych, która z naszej strony w potyczce w siłach tak nierównych, nie mała także była. — Ponieważ F. M. L. Karaczay mógł łatwo przewidzieć, iż nieprzyjaciół zechce korzystać z swojej przewagi, i przez powtórzone ataki mogłoby trudzić wojska nasze, przeto umyślił cofnąć się za Bormidę, i wziąć korzystną pozycję za tą rzeką.

W tymże samym czasie G. Melas wysłał kilka batalionów piechoty i nieco kawalerii, dla wzmocnienia wspomnianego F. M. L. Karaczay, zlecając F. Z. M. Kray obciążyć komendę nad tak wzmocnionym korpusem, z użyciem potrzebnych według okoliczności szkodków, do wstrzymania dalszego wkraczania nieprzyjaciół. — Postrzeżone także zostały ku Vigo i Lexegno rozmaite poruszenia w głównej siły nieprzyjaciół stojącej na przeciw armii G. Melas, przez które to poruszenia, ważne dla naszego stanowiska miało Mondowi od gor opasane zostało. Francuski Generał dywizji Lemoine wezwał komendanta do poddania się, lecz odebrał odpowiedź taką, iakiej się powinien był po dowodcy wojska Cesarzkiego spodziewać, G. Melas rozkazał przeto G. Auersperg z 6 batalionami i 2 szwadronami zająć tył linii nieprzyjacielskiej od Vigo i Lexegno, gdy tym czasem komendant w Mondowi miał skutecznie wycieczkę z 4 batalionami. Przedsię-

wzięcie to zupełnie się udało i nieprzyjaciół został przymuszony cofnąć się spiesźnie we wszystkich punktach, i zaniechać zamiaru swego przeciw Mondowi.

z Hagi dnia 2. Października.

Generał Brunc będąc zaproszonym przez municypalność Amsterdamską, ażeby przybył na odebranie od niej dowodów wdzięczności, stanął w tym mieście dnia onegdajszego i był przyjmowany z największymi znakami radości. Lud wybiegał naprzeciw niemu tłumami, dla oglądania oswobodziciela swojej oyczyzny. Poczet jego wojenny od 1000 ludzi odebrał pomieszkania kosztem miasta. Na spektaklu miało do tego wodza mowę. Dnia wczorajszego dawane były illuminacje. Dziś spodziewano się go w naszym mieście, i przybył tu już jego bagaż i komie, pomiędzy którymi znajdował się 6 Angielskich darowanych od Xcia d'York. Przybycie jego okazało, iż zupełnie opuszcza armię. Komenda północnej Holandyi powierzona jest Generałowi Gouyon, aż do całkowitego ustąpienia Anglików. Ustąpienie to wkrótce zaydzie, gdyż już 20 tysięcy wojska wsiadło na okręty. Moskale zakończą wsiadanie. G. Brunc będzie tu także uroczystie przyjmowanym, a znaczne nagrody będą zapewnieniem wdzięczności naszej Rzpltey ku niemu.

Ciało Prawodawcze w tajemnym wydziale zatrudnia się sposobami dania okazałych dowodów wdzięczności Generałowi Francuskiemu. — G. Daendels znajduje się tu od dnia onegdajszego, i ma także dzielić wdzięczność publiczną. Nad jego dywizją czyli prawym skrzydłem armii Francusko-Batawskiej objął komendę Generał Bockop. — Minister Francuski Florent-Guyot został odwołanym, a miejsce jego objął Ob. Desforgues, który tu od dni 15 przybył.

Mówią, iż flotta Angielska zabawić w Texel aż do pokoju, żegluga jednak wolna zostanie. Tym czasem spodziewane są baty kanonierskie z Havre i Dunkierki, które przyłączyć się mają do eskadry Admirała Castagnier. — Okręt Angielski, Nafau od 64 armat utonął. Ekwipaż został uratowanym. — Rekrut tu nie ustaie. — Pięciu kapitanów okrętowych z floty Anglików poddanych, z Amsterdamu tu pod aresztem przyprowadzonych zostało. — Brakuie jeszcze komendanta floty Admirała Story, który się w Enkhuysen z Anglikami znajdował, zkad na dwie godziny przed zajęciem przez wojska nasze miasta tego wyjechał. Miano go tam widzieć z kokardą Oranii.

Dnia 3. Listopada.

Przybył tu G. Dumonceau z wielu innymi oficerami od armii Batawskiej, równie iak Generał Angielski Knox przeznaczony za zakładnika, który niewiadomo z iakich powodów do Paryża poiedzie. Wkrótce zaydzie wielka odmiana w tutejszej załodze, która iak mówią z samych odtąd wojsk Francuskich składać się będzie.

Anglicy przyspieszają wsiadanie swoje na okręty, na d. 30 już 17 tysięcy wojska znajdowało się na okrętach. Zawczoraj ostatni Moskale wyszli ze wsi Petten. — Większa część Francuzów idzie nad Ren, gdzie Moreau ma objąć komendę, i starać się będzie o zajęcie zimowych kwater na prawym brzegu. Lecourbe mający tyle doświadczenia w operacjach

wojennych pomiędzy gorami, ma być użytym na własne swoje żądanie w Szwajcaryi.

z Paryża dnia 31. Października.

Poselstwo Dyrektoryatu Wyk: do Rady 500 i do Rady starszych dnia 7. Brumaire (29. Października.)

Dnia 27. (19) Dywizya GG. Victor i Müller natarły filno na nieprzyjaciół na gościńcu Fossano i Savigliano, i zabrały im nieco jeńców i zbiegów. G. Victor w swoim przedsięwzięciu znalazł więcej oporu, Nieprzyjaciół mocno się utrzymywał we wsi Beniette i oszańcował się w zamku. G. Victor rozkazał na niego uderzyć w nocy walecznemu Adjutantowi Deverine. Dnia 28. (20) zrana komendant poddał się na dykrecję z 300. ludźmi, 2. armatami i trzema wozami z dobrym zaprzęgiem. Dnia 29. (21) Generał Lemoine wypędził nieprzyjaciół z Willanowa, i zabrał mu 60 jeńców. W tych rozmaitych atakach wszystkie wojska i komenderujący nimi wodzowie, zwyczajne swoje okazywali męstwo. — Flotylla której Gen: Championnet rozkazał skutecznie wylądowanie na wysokości Braco, zabrała w swojej podróży 5 małych korserskich statków.

(Podp:) Gohier Prezydent.

Poselstwo Dyrektoryatu do Rad pod dniem 25. Października.

Obywatele Reprezentanci. Dyrektoryat Wykonawczy pospiesza donieść wam, iż zamiary Angielsko-Rosyjskie w wylądowaniu na terytorium Rzpltey Batawskiej, zawiedzionemi zostały, i że żądana przez nich kapitulacja podpisana jest w Alkmar dnia 18. Października. Podług włożonych na nich warunków, mają iak narychleć wsiść na okręty, a dnia 29 List: ustąpić zupełnie z krajów Rzpltey Batawskiej, oraz z należących do niej brzegów wysp i wewnętrznego morza; mogące im przybyć posiłki nie będą mogły przedsiębrać żadnego wylądowania, i natychmiast nazad powroć; baterie w Helder będą naprawione w tym wszystkim w czym uszkodzone zostały, a polepszone fortyfikacje zostaną się tak iak są teraz; wszystkie armaty Batawskie, które się tam znajdowały, będą zostawione; żadna szkoda bądź w zalewie przez przecięcie szluzów, bądź przez zatamowanie żeglugi, nie będzie uczyniona; nakoniec 8 tysięcy jeńców wojennych Francuskich i Batawskich, którzy przed tą wyprawą zabrani i w Anglii byli trzymani, zostaną wydani, nie należąc do układu zamiany, która swym trybem iść nieprześcienie.

(Podp:) Gohier Prezydent.

Lagarde sekretarz.

Po przeczytaniu tego poselstwa w Radzie starszych, wszyscy Reprezentanci powitała wołając iednomyslnie niech żyje Rzplta. Lemoine oddaie pochwały mężnej armii Batawskiej i czyni chwalebną wzmiankę Obywatela Baudin des Ardennes.

Zdaie się rzeczą pewną, wyraża dziennik Publiciste, iż kapitulacja przez G. Brunc podpisana, zawiera w sobie nader ważne artykuły tajemne.

Dnia onegdajszego Buonaparte złożył w Instytucie opisanie teraźniejszego stanu Egiptu i jego starożytnych zabytków. Zapewnia on, iż kanał łączący dwa morza, trwa dotąd, iż iest nader łatwo odnowić go, i że tym

końcem kazał już porobić plany do tej ogromnej pracy potrzebne. Te plany wkrótce do Paryża przywiezione będą.

Miedzy kandydatami do ambasady Hiszpańskiej znajdują się: Bourgoing, Quinette, Alquier, i G. Canclaux.—Syn Exdyrektora Merlin wraz z Generałem Buonaparte z Egiptu przybyły, znajdują się od kilku dni w Paryżu.—W tych dniach Bruix miał kilka konferencyj z G. Buonaparte.—G. Hedouville wyjechał do zachodnich departamentów. Trybunał kryminalny wyższej Sekwany osądził dnia 27 t. m. niejakiego Bailly na karę śmierci za rozdrukowanie i przedawanie proklamacyi Xcia Kondeusza, i za napisanie pioseneczki pod tytułem: *Powszechna spowiedź Rzpltey*; lecz najwyższy sąd zamienił tę karę na deportacyę.

Jedną z Kommissyow poftanowionych na wniosek Ob. Creuzé Latouche względem przymuszonej pożyczki, złożyła już swój raport. Thibault okazał w nim, iż pożyczka takowa która na samych tylko bogaczów nałożoną być miała, wszystkie klasy Obywatelów dotyka i handel zabija, do czego jeszcze przykładą się dzikie rozłożenie pożyczki przez fędziów przyśięgłych. Okazał, iż to prawo w niektórych częściach przeciw się konfliktu i jest kontrewolucyjnym. Wniośł przeto aby zupełnie zniesionym było, i poftanowiono tylko została jedna taxa wojenna jako dodatek do zwyczajnych podatków, taxa takowa mogłaby sto millionów przynieść. Fabre poparł dzielnie ten raport pomimo oporu strony przeciwny. Creuzé Latouche (rzekł) dowiodł tabellami swoimi (te są fałszywe zawołano) potwierdzonemi przez ministra skarbowego i kommissyą, iż proste podatki bardzo się zmniejszyły, z powodu nałożonej przymuszonej pożyczki. Quirot i inni przeciwi się temu twierdząc, iż zamiarem kommissy jest ochronić tylko bogatych kapitalistów Paryżkich z szkoda wielkiej liczby innych Obywateli. Dla tego sprzeciwił się drukowi wspomnianego raportu Thibaulta, co jednak po niejakich sporach uchwalonem zostało.

Poultier z powodu wydrukowanej w dzienniku swoim tajnej fessyi Ciała Prawodawczego względem interesów skarbowych, dostał przyłożenie pieczęci na swój dziennik. Rada 500 za wnioskiem Ob. Soulhiez zatrudnia się teraz rozważą, czyli reprezentanci mogą być wydawcami dzienników.—Sherlok ukarzał się, iż dziennik *Przyjaciel wolnych ludzi* obwinia go publicznie o zdania kontrewolucyjne. Za wnioskiem jego uchwalono, aby kommissya zatrudniająca się wstrzymaniem nadużyć ciów druku, niezwłocznie raport fwoy zdała.—G. Gardane który tak dzielnie bronił cytaelli Alexandryjskiej przybył do Paryża. G. Grouchi z ran pod Novi odebranych umarł.

G. Lecourbe który teraz Armią Reniską dowodzi, jest w średnim wieku 41 lat, rodem z okolic góry Jura. Ociec jego był officerem. Przed rewolucyą służył lat ośm w regimencie Aquitaine. Po zaszłej rewolucy został komendantem gwardyi Narodowej miejsca swego mianowany. Odtąd odprawiał on służbę prawie we wszystkich Armjach Francuzkich, nawet w Wandei, naczęście w przedniej straży. Pod Hondscote Lecourbe uczynił uwagę G. Jourdan, iż Jourdan z szwadrony Hannoverskie odciąć. Jourdan zlecił mu wykonanie tego, a wspomniane dwa szwadrony częścią wycięte, częścią zaięte w niewolę zostały. W batalij pod Fleurus Lecourbe wytrzymał przez 7 godzin atak więcey iak 18 tysięcy Austryaków dowodzonych przez G. Beaulieu. W czasie cofania się wojska Francuzkiego od Moguncyi, w roku 1795 Lecourbe z swoją brygadą otoczony został od nieprzyjaciela, lecz się szczęśliwie przerznął.

Xiaże Kondeusz i D'Enghien o mało co Francuzom w ręce nie wpadli w czasie utarczek Szwajcarskich. G. Vauvaret emigrant został tamże zabitym. Mafsen oddaje mianowicie pochwały G. Oudinot szefowi sztabu

głównego, który równie w gabinecie pracować iak w polu bić się umie.—Słychać, iż Mafsen chce 5 dywizyow od armij swojej do Szwabij posłać.—Z głównej kwatery armij Włoskiej, która jest teraz w Bagnasco donoszą, iż Francuzi znowu zaieli Suxę, Aosta, i Rivoli, a G. Duhem z dywizyą swoją zagraża Turynowi będąc tylko na 2 mile od niego odległym.—Z Domo d'Ossola pod dniem 12 Października donoszą, iż Zawczoray nieprzyjacieli do 4 tysięcy ludzi mocny, był atakowanym i pobitym w okolicy Latosta. Cofnął się nazad do Lago Maggiore, gdzie teraz forpoczty nasze stoją o 12 godzin drogi od Medyolanu. G. Thureau zaiął przeszło 2 tyfiące niewolnika.

Buonaparte przyjął mile exdyrektora Cisalpińskiego Sopranzi i otrzymał tu medal z Platyny. Zawczoray odwiedzał inwalidow.—Buonaparte będąc teraz celem wszystkich rozmów, otwiera obszerne pole politykom do domysłów. Każdy posyła go tam, gdzie życzy sobie wewnątrz serca. Niektorzy oddają mu komendę we Włoszech i Szwajcaryi. Inni mianują go Dyrektorem, inni zlecają mu zawarcie powszechnego pokoju. To jest rzeczą pewną, iż Buonaparte i Berthier jeszcze od dawnego dyrektoryatu zostali przywołanemi. Wielu sądzi, iż Dyrektoryat pragnąc poniżyć rywalkę Francyi, poleci mu wyprowadzić do Anglij i Irlandyi. Inni roznoszą pogłoskę o zawieszeniu broni na trzy miesiące, do zawarcia którego G. Mafsen ma mieć pełnomocnictwo.

z Paryża dnia 2. Listopada.

Oddawanie sztandarow zabranych przez Armię Dunaju, a przez Generała Massę Dyrektoryatowi przysłanych, odprawilo się dnia wczorayszego w południe. Tłumy ludu były niezmiernie. Ob. Urbain Izet szwadronu miał słowną do tej ceremonij mowę. Prezydent Dyrektoryatu dotknąłszy ostatnich zwycięstw, rzekł do niego: „Powróć do tych mężnych wojowników, do tych sławnych wodzow, z którymi masz wszystkie ścieżki chwały przechodzić. Dyrektoryat Wykonawczy cauwał będzie nad tą wolnością Helwecką, nabytą przez pracę, męstwo i krew republikańow Francuzkich; iż potrafi ją obronić przeciwko wszelkim iey nieprzyjaciolom. Powiedz im nadewszystko, iż Dyrektoryat nieoddziela myśli o pokoju od zwycięstw, i cieszy się, iż w tak pięknych tryumfach przewiduje moment, który ma powrócić spokojność Europie, a iey wielko-myślnym obrońcom chwalebne spocznienie.“

Dywizya od 8. tyfięcy udała się do Tours, połowa iey poszła ku Angers, inna do Wandei. Nieiaczy Debruc i Jaffon przyozdobieni lwami orderami S. Ludwika, rozstrzelani byli blisko Machecoul. Mocne kolumny pośpieszają na opasanie Szuanow którzy weszli do Port-Brienz. Miedzy 19. i 20. w nocy 120.5 ludzi otoczyło dawny zamek de Venette, gdzie się znajdowali znaczniejsi Wandeyczykow zleżow. Dway z nich Beauvoillier i Renon odebrali rany, inni schwytni. Mowią iż znaleziono przy nich ważną korespondencyą względem planu Szuanow.

Dowiadujemy się z Madrytu, iż dnia 27. Lipca gwałtowne trzęsienie ziemi zburzyło zupełnie miasto i port Acapulco na zachodnich brzegach Meksyku.—Byłszy Xiaże d'Aumont, nazwany kulawy, umarł nagle w swoich dobrach Guiscard w roku 66. życia swego. Przyjął on do swego domu sławnego Wirtuoza Albaneze zostającego w nędzy. Pamiętno jest, iż on był najpierwłym z Szlachty, który się oświadczył za Rewolucyą.

Na fessyi dnia 30. Lucyan Buonaparte obudzał litość Ciała Prawodawczego dla nieszczęśliwej familij Teobalda Wolf-Tone kazanego na śmierć przez sąd wojenny w Dublinie za to, iż walczył wraz z wojskami Francuzkiemi w czasie wylądowania do Irlandyi. Po tym przełożeniu donosi, iż wdowa i dzieci Teobalda zostali w nędzy, iż prawo naznacza pensyą dla wdow i dzieci obrońcow Ojczyzny, lecz to prawo jest nie wyraźne i nieobeymuie niniejszego przypadku. Lucyan Buonaparte doprosił się, ażeby ta familia przyjęta była za narodową. Z tego powodu żąda wyznaczenia osobnej Kommissy któraby podala sposoby okazania wdzięczności Narodu dla familij Teobalda Wolf-Tone.

z Konstantynopola d. 10 Października.

Don Jozef de Bouigny sprawujący interesella Hiszpanij, dopiero dnia 1. t. m. odebrał od Porty rozkaz, ażeby się w 14. dniach z tego miasta oddalił. Nota którą mu Porta oddać, a innym Ministrom zagranicznym komunikować kazała, jest w następującej osnowie:

„Chociaż nie ma pomiędzy Mocarstwami zwyczaju, ażeby u siebie mieli cierpieć nieprzyjaciela, poważałem jednak (W. Sultan) niczym nieprzerwane przyjacielskie postępowanie twego Monarchy. Z tego powodu cierpiam cie nie tylko w moich Państwach, ale nawet w posród stolicy iako Reprezentanta. Lecz niemożę się utrzymać w obrębach twego urzędu, nietylko że nie szedłś za rozkazami twego Monarchy, lecz przełamaleś ie przez twoie skłonności okazywane dla nieprzyjacieli moich kraioi i dobrego porządku. Lubo twoie postępowanie i zdania były mi znaiome, spodziewałem się jednak iż wezmiesz za przykład moje umiarkowanie, lecz ty przeciwnie nie byleś iak tylko szpiegiem Francuzkim i przyganiaczem środków przedsiębranych przeciwko powszechnemu nieprzyjacielowi spokojności publicznej. Nieprzełatając na tym, służyłś jego Agentom przez podstrzeżanie, a za pomocą twoich słuźalcow starałś się przez wszystkie sposoby przesłać nieprzyjacielowi ze wszystkich stron żywności. Z tych przyczyn nie mogę dłużej znosić twojej bytności w moiej rezydencyi, ani w moich Państwach, i donoszę ci imieniem N. Porty, ażebyś w 14. dniach ustąpił z moiej stolicy, i powrócił natychmiast do twego Monarchy, który tym sposobem dowie się o twoich postępkach.“

Baron Dedem de Guelder Minister Hollenderski wyjechał stąd z dwoma swemi sekretarzami, z których jeden jest Francuz Ob. Testar, drugi Niemiec nazwiskiem J. Friberth.

Wiele listow ktore z Cypru Rodu, i innych mieysc przybyły, donoszą o bitwie zaszłej w Syryi między pierwszą kolumną armij W. Wezyra i Francuzami, i że ta bitwa była z korzyścią Francuzow.

Sławny jarmark w Assungiova o dwa dni drogi od Adryanopola, na którym pospolicie odprawia się handel od 30. do 40. tyfięcy kies, nieprzyszedł w tym roku do skutku dla boiaźni snujących się w tych stronach złodzieiow. Od czasu zdarzeń Egiptkich, nasz handel zupełnie tu uflał. Dawniej wywoz towarow z Konstantynopola do Egiptu wynosił na 40. tyfięcy kies, a z Egiptu 6. tyfięcy; teraz zupełnie już te zylki upadły.

Ormianie otrzymali za 100. tyfięcy piałtrow Firman pozwalający im wybudować w Galata Kościół, około którego już pracują.—Cztery okręty wojenne Rosyjskie powróciły z śródziemnego morza, i płyną kanałem do Krymu, cztery inne wychodzą stamtąd na załpienie pierwszych.—Dnia 1. t. m. wieś Hals-Kioi przy Konstantynopolu składająca się przeszło z 700. domow, całkowicie zgorzała.

Tepe Dellen Aly Pasza który opanował część osad Weneckich, to jest: Preveza, Bonizza etc. uflował ogłosić te wyspy za niepodległe i zaiąć ie pod swoją protekcyą. Wyflał tym końcem dwunastu szpiegow do Cefalonii dla zaięcia podstępem tej wyspy, lecz ich Moskale postrzegli, powieflili sześciu na masztach swoich okrętow w Korfu. Na przełożenie Generała Tamara Ministra Rosyjskiego, Porta posłała Baszy rozkaz ułpiania z Preveza i Bonizza, i niemieszania się do rządu wysp Weneckich.

z Petersburga dnia 23. Października.

(z gazety Peterzburzkiej)

Generał L. Rehinder, mianowany został komendantem Malty. Generał piechoty Hermann i wszyscy oficerowie Molkiewscy zabrani w Hollandyi w niewolę, wylęczeni są z etatu wojskowego.—Kawaler orderu wojskowego S. Jerzego 4tej klasy, Pulkownik Robusoni, znany dawniej z pojedynku z Hrabią Bilan, a teraz z grubiańskiego tłumaczenia się przełanego do kapituły orderu, oraz z zlego sprawowania się i z bezczelności, wymuszony został z rozkazu Imperatora z regestru Kawalerow.

„Rapport General Majora Essen, z głównej kwatery w Zyp Schleusen.“

„Donoszę iak nayuniżeniej Waszey Imperatorskiej Mości, iż dnia 15 Września przybyłem z Jarmouth przed Texel z pierwszą dywizyą wojska na elkadrze Konrad-

mirala *Tschischakow*. Zaraz po naszym przybyciu, wyładowanie zaczęło się i pomimo nawalnicy i tegoż wiatru, które nam nadzwyczajną sprawiły trudność, wszystkie wojska przez niesprawną gorliwość Kapitana *zwyczaj* *Rubin*, wyładły na brzeg *Helder*. Dnia 17. General *Hermann* który przedtem przybył i 35 werset od *Helder* na drodze ku *Alkmaar* stał przeciw nieprzyjacielowi, przesłał mi rozkaz, pospieszenia za nim bez zwłoki, gdyż chciał uderzyć na nieprzyjaciela. Na rozkaz ten, który d. 18 odebrałem, wyruszyłem natychmiast i tegoż jeszcze wieczorem z nim się złączyłem. D. 19 rano o 4tej wyładowaliśmy w 3ch kolumnach i uderzyliśmy na nieprzyjaciela z odwagą wrozoną wiernym poddanym *W. J. Mci*, wyrugowaliśmy go z 3 szaniców, zabraliśmy bagnetem kilka baterii, opanowaliśmy 3 warowne wioski i miasteczko *Bergen*. Poczym blisko 15 werset naprzód posunęliśmy się. 14 zabranych armat, 1000 jeńców i przeszło 2000 zabitych nieprzyjaciół, były dowodami meztwa bardziej niż zwyczajnego i usilnej gorliwości wojsk *W. J. Mci*— lecz osłabieni po tylu usiłowaniach żołnierze, którzy po trudnej zegludze do sił i wyczerpani nie byli przysiężni, nie mogli przedrzeć się dalej, lubo waleczny ich dowódca gorąco tego pragnął. Nie mieliśmy do tego dostatecznej artylerji, dla niedostatku bowiem koni, część ich tylko wziąć z sobą mogliśmy, a i tak nawet u każdej armaty dwa jedynie były konie. Wystrzeliliwszy także wszystkie ładunki, nie mogliśmy działać zaczepnie przeciw licznie zgromadzonemu nieprzyjacielowi, który wszystkie prawie swe siły obrócił na nas składających prawie skrzydło sprzymierzeńców naszych, którzy z nami w jednym czasie atakować mieli, ale dla niewiadomych mi przyczyn, zma godzinami spóźnili się, co odniesionemu już przez nas zwycięztwu, znacznie szkodziło. Wojsko było zupełnie zmordowane, siły jego były osłabione, bagnet jedyną obroną, i tak dla tych wszystkich przyczyn, zaczęło się cofać w nieporządku. W tej retyradzie bezładu, zostawiono zabrane nieprzyjacielowi i własne nawet armaty, których lawety zepsute, a konie zabite zostały. Dowódca korpusu *G. L. Hermann*, w niewolę dostał się, *G. L. Sherebow* poległ na placu, a General *M. Sutkof* został ranny.

„Od początku do końca batalii kommanderowałem przed frontem, a będąc potym nieszczęśliwym przypadkiem najdawniejszym General-em, obiałem kommandę, stałem się zebrać wojska i przyprowadzić znowu do porządku, wrociliem na dawne nasze dobre stanowisko tak, iż niepodobna było nieprzyjacielowi ścigać nas. Cała nasza strata w zabitych, rannych i wziętych w niewolę, wynosi 3000 ludzi— nieprzyjaciół nierównie więcej utracił.

„Chociaż ferce moje czuie tę klęskę, nie mogę jednak nie donieść *W. J. Mci*, iż wielu oficerów wyższych i sztabowych, okazało bezprzykładne meztwo, a szczególnie General *Sedmorazkoj*, który poślany od *G. L. Hermann* z regimentem swoim i z batalionem grenadierów *Eriksona* na lewe skrzydło do Jego Królewiczewsko-Mości *Xcia Jork*, nieprzyjaciela wszędzie rozspędził i 700 ludzi z 3 armatami zabrał, których tam oddał sprzymierzonym. W ogólności wzięliśmy wraz z *Anglikami* przeszło 5.000 jeńców.

G. M. Enme przybył do *Texel* z regimentem swoim i z batalionem grenadierów *Mituczyna* i wkrótce złączył się z nim.

„Będąc najdawniejszym General-Majorem, obiałem kommandę korpusu, aż do rozkazów *W. Imp. Mci*, których niecierpliwie oczekuję.

„Nie ośmielałem się zamieścić przed tobą najtłaskawszy Panie, iż korpus wojska *W. J. Mci* niedostatek cierpi, i że mu na wielu pierwszych potrzebach zbywa. Nie chcę bynajmniej powiedzieć, jakoby mała troskliwość względem nas sprzymierzonych naszych była tego przyczyną, lecz raczej ofiataczność ich przedsięwzięcie, podług którego wbrew pierwszemu planowi, wszystkie tak swoje iak i nasze wojska, w jednej kupie na ląd wysadzili tak, iż ofadżony przez nas szczupły klin ziemi, opatrzyć nas nie może i na wszystko z *Anglij* czekać musimy. Lecz iak skoro zwyciężymy nieprzyjaciela i naprzód posuniemy się, spodziewamy się w lepszym być położeniu.

„Jego Królewicz: Mość *Xiaże Jork* naradziwszy się ze mną, postanowił uderzyć drugi raz na nieprzyjaciela, iak tylko *G. M. Enme* złączy się ze mną i mam nadzieję, iż Bog pobłogosławi i uwierzy zwycięztwem broni *W. J. Mci*, podniezionej na wytepienie nieprzyjaciół sprawiedliwości i dobra rodzaju ludzkiego.

(Podpisano) *Essen* General-Major.

Od brzegów *Elby* d. 21. Październik.

Wokolicach naszych zupełna panuje spokojność, lecz doznajemy drogocności produktów, i zatamowanej cyrkulacji handlu i fabryk. Fabrykanci pomimo najwyższej chęci nie mają czasu zatrudniać robotników. Skutki to są okropnej wojny, równie iak zjad pochodzące, iż *Anglicy* całe Niemcy i wielką część *Europy*, napełnili towarami swoimi, za cenę iak najmniejszą, byle tylko pieniądze dostać mogli. To zle z każdym rokiem coraz się bardziej zwiększa. Jarmark *Lipski* ostatni bardzo źle poszedł. — Podług listów z *Peterburga* zamęcie *Xiażęcia Meklemburskiego* z *W. Xieźniczka Heleną* ulokuczone tam zostało. Zakaz wpuszczania okrętów *Duńskich* do portów *Rosyjskich* iak już zniesionym. — Pisma nawet *Angielskie* zapewniają, iż *Buonaparte* pokój z *Portą* zawarł.

z *Berny* dnia 30 Październik.

Przechodzi tu zawsze wiele wojsk ścigających się z *Walezji* i idącego do *Bazyli*, lub do kantonu *Argowii*; w *Walezji* ma jednak dostateczny korpus wojsk być zostawiony. — Z odbytych dziś długiej konferencji między *Ob. Perrochet* ministrem *Francuskim*, i Dyrekto-

ryatem *Helweckim*, domyślają się ważnego politycznego wypadku. — Daie się czuć wielki niedostatek w kantonach *Zurich*, *Glaris*, *Uri*, *Turgowii* i *Walezji*.

Główna kwatery *G. Turreau* iak zawsze w *Sierre* w *Walezji*. Dywizja jego strzeże wąwozów góry *S. Bernarda* i *St. Plomb*, i nie zdaje się zamyslać o wkroczeniu do *Włoch*.

Kommissja wojenna w *Grenoble* okazała na karę śmierci *Henryka Rohan-Rochefort*, który był wzięty do niewoli w *Piemontie* i uznany został za emigranta. — Przybyła już odpowiedź Dyrektoryatu *Francuskiego*, względem przymuszonej pożyczki w *Helwecji*. Żądanie *Maffeny* iak potwierdzone; mało *Buzylea* gotuje się część swoją złożyć.

z *Bruzelli* dnia 30 Października.

Bardzo wiele wojsk ściga nad *Ren* w zamiarze wkroczenia do *Frankonii*. Słychać, iż *Gen: Moreau* ma dowodzić *Armią Francuską*, która od *Xieźstwa Berg* aż do granic *Szwajcarskich* rozciągać się ma. — Wczoraj *Gen: Vandamme* z *Alkmar* do *Paryża* pojechał. Ma wieść z sobą tajemne artykuły konwencji z *Anglikami* zawartej.

Cztery znaczniejsze domy handlowe naszego miasta zaprzętały placić. Do tych bankructw należy dom *Walckiers*, i *Vlieringen*.

Dnia 31 Października.

Szalupy kanonierkie które wyszły z *Havre* w liczbie 20 przybyły na brzegi byłszej *Flandryi*. — Uzbrojenie daleko znaczniejsze czynione iak w *Dunkierce* i złączył się z pierwszymi, składa się z jednej fregaty od 36 armat; kilku korwet i brygow, iak też i żalup od 36 do 24 armat.

z *Ulm* dnia 30 Października.

Cała armia *Rosyjska* opuściła już jezioro *Konstancyjskie* cofając się w okolice *Augsburga*. — Widać, iż teatr wojny przeniesie się teraz do *Szwabii*. — *Rosyjski* General *Sacken* umarł z ran odniesionych w *Zurich*.

z *Kempen* dnia 31 Października.

Sławny *Luciensteig* nazwany kluczem kraju *Gryzonów* został wyładowany na powietrze, i tak tacy którzy przypiliują do zalew w tej mierze umowy między *Francuzami* i *Austryakami*, dowodząc, iż to stanowisko mało było przydatnym dla *Austryaków*. Gdyby bowiem pozostali panami kraju *Gryzonów*, to fortifikacje takowe miałyby im być przydatne gdyby zaś utracili ten kraj, to stanowisko wspomniane byłoby dla nich szkodliwe.

z *Strazburga* dnia 1. Listopada.

Dnia wczorajszego przybyło tu kilka batalionów polskich, między innemi z Departamentu *Sekwany*. W *Armi* *Szwajcarskiej* od bitwy pod *Saffuzą* i *Konstancją* nie ważnego nie zaszło. Zdaie się iż część *Armi* *Reńskie* ma rozpocząć oblężenie *Filipsburga*.

Dnia 2. Listopada.

Mocne patrole pokazały się wczoraj przed *Kehl*, i zabrały do niewoli jednego *Officera Austriackiego* i kilku żołnierzy — *Donoszą z Paryża*, iż *Ob. Goutier* z Departamentu niższego *Renu*, mianowany został Kommissarzem Dyrektoryatu przy tymczasowym Rządzie *Egipskim*.

z *Moguncji* dnia 2. Listopada.

Potwierdza się zupełnie postanowienie sądu kassacyjnego dla 3ch Departamentów *Reńskich*, iak ten miejsce swoje mieć będzie w *Trewirze*, zaledwie zaś w nim będą *Obywatele Rebmanna* i *Kerner*. — General *Ney* z rozkazu Dyrektoryatu ogłosił kraje *Neuwied* i *Wiedrunke* neutralnemi.

z *Augsburga* dnia 2. Listopada.

General *Rosyjski* *Hr: de Stackelberg* przybył tu dnia dzisiejszego z znaczną liczbą oficerów *Rosyjskich* i od korpusu *Kondeusza*. *F. M. Suwarow* iutro tu iak spodziewany. Główna kwatery armii *Rosyjskiej* będzie w naszym mieście. Korpus *Szwajcarski* *Rowera* przybędzie dnia 4 do *Oberhausen*. Nieprześlą zapewnić, iż zawieszenie broni iak już zawarte, albo bliższe zawarcia. *Hr: de Lehrbach* iak tu wkrótce spodziewany z *Stutgardu*. Kongres stanów *Szwabskich*, który się tu miał odprawiać z powodu teraźniejszych okoliczności może być gdzie indziej odprawiony.

z *Stutgardu* dnia 2. Listopada.

Dnia 29 Października w wieczór między *Bruchsal*, *Heidelberg* i *Weingarten* zaszły rozmaite utarczki. Dnia 31. powstała mocna potyczka na całym tańcu forpocztów, 50 *Francuzów* przybyło do *Knüdingen*, lecz niezabawiały tam iak kilka godzin powróciło do *Bretten*, w nocy *Austryacy* do miasta tego weszli. Wczoraj w wieczór *Francuzi* wkroczyli do *Heilbronn* i *Brakenheim*. Wczoraj pokazali się w *Kirchheim*, *Wahlheim* etc. Najświeższe listy z *Durlach* donoszą, iż tam na dniu 28. Października wkroczyli tak nazwani czerwonoopaszczywi, i spodziewają się tamże jeszcze więcej wojsk *Austryackich* z *Kintzingen*. Dziś przechodziły już tedy niektóre ich oddziały, przyprowadzono tu także 15 rannych *Francuzów*, pomiędzy którymi był i. oficer, a którzy zajęci w niewolę zostali pod *Knüdingen*. — Potwierdza się, iż armia *Rosyjska* stanie na kwaterach zimowych za rzeką *Lech* w *Bawaryi*.

z *Szwabii* dnia 3. Listopada.

Francuzi stają w *Heilbronn*, *Kirchheim*, *Bönnigheim*, *Laufen* i *Walheim* z tej strony *Bisligheim*. General *Le-grand* ma swoją główną kwaterę w *Bretten*. — Cesarcy mają dobrą pozycję nad *Enz* pod *Bietigheim* i *Enzweylin-*

gen. Stojący w *Maulbronn* oddział *Cesarzki* cofnął się do *Vahingen*. — O godzinie 10. rano dnia 2. korpus *Francuski* wstąpił do miasta *Pforzheim*. O godzinie 12. widziano *Francuzów* w *Birkenfeld*. Dziś *Francuzi* wkroczyli jeszcze dalej, i stanęli w *Enzberg*.

Dnia 4. Listopada.

Wczoraj zaszła potyczka przez cały dzień trwająca, skutkiem iey było, iż *Francuzi* opuszcili okolice *Lochgau*, *Bönnigheim* i *Lauffen* i w nocy wyrugowani zostali z *Heilbronn* i odparci aż do wzgórków *Stetten* pod *Fülfeld*. Forpocztu *Cesarzki* stanęły za *Grosgartach* i *Güglingen*, a same wojska pod kommandą *Xiażęcia Hohenloe* przed *Brakenheim* i *Nordheim*.

Dnia 5. Listopada.

Dziś przyprowadzono do *Kanstad* 5. do 600. *Francuzów* zajętych w niewolę w bitwie wyżej opisaney. W *Stutgardzie* Dwor i wielu mieszkańców gotuje się do wyjazdu.

z *Memmingen* dnia 3. Listopada.

Trzydzieści tysięcy *Moskalów* dziś tu przybyło. Kwatery obozu na łakach pod *Schiesstadt*, a piechota na łakach ku *Künersberg* i *Gransfurt*. Niedostatek żywności bardzo się czuć daie. *F. M. Suwarow* nie może chodzić, dawna rana w jego nodze odnowiła się. W wielu wsiach wyższej *Szwabii* i niektórych miasteczkach ludzie do lasów puciekali, niemogąc się łami wyżywić, a tym bardziej dostarczyć żywności kwaterowanym żołnierzom.

z *Saffuzy* dnia 3 Listopada.

Od kilku dni posłizgamy tu znowu wiele poruszenia w wojsku *Cesarzkim*. Przez cały dzień przechodziły tedy wojska do *Zell* i *Stockach*. Arcy-Xiaże *Karol* przeniósł już główną kwaterę swoją z *Donaufschingen* do *Singen*. — Wczoraj za nadejściem nagłego rozkazu od Arcy-Xiażęcia cały kanton *Saffuzy* został rozbrojonym. — Wojska *Cesarzkie* zajęte odeszły wojska *Rosyjskie* pod *Lindau* i *Bregenz*.

z *Manheimu* dnia 5 Listopada.

Dnia wczorajszego przywieziono tu *G. Lorset* rannego w ważnej bitwie stoczonyj dnia 3 w *Lauffen* nad *Neckarem* powyżej *Heilbronn*.

Dnia 6 Listopada.

General *Lecourbe* powrócił wczoraj do tego miasta. — W bitwie dnia 3 przy *Lauffen*, przednia straż dywizji lewego skrzydła pod kommandą *Gener: Ney*, atakowana przez *Austryaków* cofnęła się do swojej dywizji zajmującej *Linzheim* i okolice *Necker-Gemund*. Przybywając tu nieustannie ranni *Francuzi*. — General dywizji *Laborde* dowodzący oblężeniem *Filipsburga*, ma swoją główną kwaterę w *Waghausel*.

z *Bayreuth* dnia 8. Listopada.

Podajemy następującą wiadomość stanu armii do dnia 4. t. m. — *Francuzi* coraz głębiej wkraczają do *Szwabii*. Po zajęciu *Heilbronn* byli tylko od *Kanstad* na 5. godzin drogi odległymi, słychać nawet, iż się już do *Stutgardu* zbliżyli, wkroczywszy dwiema kolumnami do *Xieźstwa Wirtemberskiego*. Do przewiezienia magazynów w *Ellwangen* 100 wozów wzięto w rekwizycję. Dnia 3. przysłała wiadomość do *Kanstad*, iż *Francuzi* wkroczyli do *Enzberg*, i *Mühlacker*. — Jak tylko General *Auffenberg* z *Ragatz* wypartym został, rozeszła się wieść, iż główna kwatery jego do *Plindenz* w *Tyrolu* przeniesioną będzie. W ogólności położenie tamtejsze wojsk *Cesarzkich* iak w krytycznym stanie, i tym bardziej lękać się będzie trzeba, jeżeli posiłki od Arcy-Xcia wcześniej nie przybędą. Od góry także *S. Gotarda* *Francuzi* przedzierają się do *Bellinzona*, z kąd *G. Srauch* cofnąć się musiał. Odtąd iak *Suwarow* *Szwajcaryą* opuścił, *Francuzi* zebrałi się mocno w *Uri* i osadzili dolinę *Thal*. — Główna kwatery Arcy-Xcia *Karola* pojdzie do *Stockach*, korpus zaś *Kondeusza* do *Landzberg*.

z *Rzymu* dnia 16 Października.

Znający się tu kommandant wojsk *Rosyjskich* ożnajmiał *Rzymianom* o wyparciu *Francuzów* ze wszystkich wysp tak *Weneckich* iak też i z większej części *Włoch*, uwiadomił oraz, iż iak umocowany od łwego *Monarchy* aby działał wspólnie z General-em wojsk *Neapolitańskich* dla utrzymania spokojności i przywrócenia *S. Stolicy*. Znaczna liczba patryotów *Rosyjskich*, która poszła z *Francuzami*, śmiała powrócić do tej stolicy, pod pozorem, iż nie mogła znaleźć miejsca na okrętach, Rząd rozkazał im, ażeby wyiechali natychmiast pod karą bardzo surową.

z Pefaro dnia 15. Października.

Widać teraz iż załoga Francuzka w Ankonie z wielu insurgentami korpusu oblegającego, była w tajemnym porozumieniu. Ziad uduła się iey szczęśliwa wycieczka w nocy dnia 10. w ktorey 6. armat zabrali i G. Lahoz został zabitym. Dla tegoż teraz G. Frolich rospuściwszy insurgentów, sam dowodzi obleżeniem. — Podług powieści dezertorów, G. Gazan młody i pelen ognia republikanin, miał tam zginąć od kuli armatney obleżycow na d. 8.

z Florencyi dnia 25. Października.

Królestwo Jmć Sardynskie ieszcze się w tey flocy znajduje. — Podług raportow z Rzymu pod d. 16. niektóre bataliony Neapolitańskie i Rossyjskie przybyły tam z Neapolu i rozkwatowane zostały po różnych palacach i klasztorach. — Podług listow z Montenera, armia G. Melas ku Conifloia, ma wynosić 50. tysięcy ludzi. G. Bellegarda z korpusem od 10. tysięcy ludzi rozpoznawa porulzenia nieprzyjacielskie w territorium Genuejskim.

OBWIESZCZENIE.

Król Jmć Pruski Pan nasz Najłaskawszy na mocy rozkazu z Gabinetu pod dnem 28. Września w roku bieżącym wydanego raczył przedłużyć na pewny nie oznaczony czas wolność wywozu zboża z Prus Południowych do kraini Szląskiego dotąd eksportującej. — Dan w Warszawie dnia 27. Października 1799.

Kamera J. K. Mei Prus Południowych
Wojenno-Ekonomiczna.

de Hoym. de Goldbeck. Helwing.

TABELLA

Generalna ceny zboż w znaczniejszych Miastach
Departamentu Warszawskiego Kameralnego
z miesiąca Października 1799. roku.

Inspekcya Konsyliarza Ponorowego.	Na miarę Berlińska.				
	Pszonicy.	Zyta.	Jęczmień.	owsa.	Grochu.
Nazwiska Miast.	Win. spel. R. gr.	Win. spel. R. gr.	Win. spel. R. gr.	Win. spel. R. gr.	Win. spel. R. gr.
Inspekcya Łęczycka.					
1. Piątek	33 21	27 16	16 16	11	33
2. Kłodawa	33	28	20	12	28
3. Kutno	38	29	18	12	29
4. Łęczyca	34 4	27	14	10 20	28 16
Inspekcya Łowicka.					
1. Inowódz	36	24	16 12	9	—
2. Rawa	36	24	16 12	9	16
3. Łowicz	36	32	20	10	12
4. Skierniewice	30	24	16	9	—
Insp. Warszawska.					
1. Białą	36	24	20	16	24
2. Błonie	48	32	20	12	24
3. Czerk	48	30	24	20	20
4. Góra	40	28	20	12	—
5. Goszczyn	48	30	17	10	—
6. Grodzisk	50	28	20	11	—
7. Groiec	48	28	16	10	32
8. How	36	24	20	15	24
9. Mogielnica	36	24	15	10	24
10. Mszczonow	42	28	17	10 12	—
11. Nadarzyn	40	28	20	18	24
12. Nowemiafio	36	24	12	10	36
13. Nowydwor	37	29	24	18	34
14. Piaseczno	30	29	20	16	34
15. Przybyszew	36	30	20	12	20
16. Sochaczew	40	32	18	12	28
17. Tarczyn	48	28	19	12	36
18. Warka	36	22	14	9	36
Miasto Warszawa z Przedmieściami, Praga i Skaryszewem	47 2	29 2	20 2	12 14	30 19

DONIESIENIA.

Pełnomocni Kommissarze Jego Imperatorskiej Mei wstęch Rosyi, upoważnieni do powzięcia wiadomości o rodzeństwie niejakiej JP. Maryanny Jeanetty, która w roku 1795. z JP. Toulonczakow Podpułkownikiem wyżył Rosyjskich do Moskwy wyjechała; wyzyska każdego iakową wiadomość o rodzicach lub krewnych tey JP. Maryannie mieć mogącej, aby im one komunikować racyli. JP. Podpułkownik Toulonczakow zabrał pierwszą znaną o powyżey wymienionej JP. Maryannie wiadomość. Lublin. — Dan w Warszawie dnia 20. (31.) Października 1799. roku.

Michler kupiec i Obywatel Warszawski, mający Handel lukienny na Krakowskim przedmieściu w kamienicy JP. Kampanowskiej pod Nrem 442. lutywaney. Oświadcza niniejszym Prześwjetną publiczność obwieszczeniem, iż mając w handlu swoim na składzie sukna w gatunkach Angielskich, Pruskich, Niderlandzkich, Berlińskich, i krajowych, oraz kazierny, pułkieni, alpagi, i inne baie Angielskie, za cenę dziełić procentu taniej, iakiego farnego kosztuje, sprzedać takowe oświadczając, a to dla zakonkludowania handlu swego, o czym każdy z kupujących przeświadczyć się będzie mógł, gdy u tegoż wyżył wyrażonego wspomnionego powyżey Towary kupować życzy sobie będzie.

Der Kaufmann Samuel Michler, dessen Tuchhandlung sich in dem Campionischen Hause Nro 442. auf der Krakauer Vorstadt befindet, macht einem verehrungswürdigen Publico, hiermit bekannt, das da er gesonnen ist seine Tuch Handlung auf zuraumen, er sich entschlossen, seine vorraethigen Tucher, und andere wollen Waaren, bestehend, in den feinsten, Englischen, Parisern Niederlaendischen, Berliner und chern, Alpages, und andern Englischen Boyen, mit zehn procent, unter den besten Preis zu verkaufen. Er bittet daher alle und jede, welche gesonnen sind, Tuch, Casimir, u. s. w. zu kaufen, bei ihm anzutreten, und sich von obengemachten Anerbietungen selbst zu ueberzeugen.

Kantor tej Gazety jest na Ulicy Sto-Jakubskiej w Kamienicy JP. Haugla Nro 11. pod znakiem Okrętu na pierwszym piętrze. — Exemplarz gr. 20.

Fortsetzung des Publicandum.

4. Stadt-Baukunst, von dem Professor und Bau-Inspector Hrn. Gentsz Vormittags von 11. bis 12. Uhr. Dienstags 9 bis 10. Freytags 10 bis 11 — außerdem wird den Bau-Elven wenigstens zwey halbe Tage wöchentlich besonderer praktischer Unterricht, auf den Baustellen erteilt.

5. Geschäfts-Styl, von dem Professor Hrn. Rambach, Dienstags und Freytags Vormittags von 10 bis 12 Uhr.

6. Freye Handzeichnung, von den dazu bey der Akademie der Künste besonders befohlenen Lehrern Mittwochs und Sonnabends Vormittags von 9 bis 12 Uhr. Nachmittags 2 bis 5.

7. Architectonische und Maschinen-Zeichnung, von dem Professor und Bau-Inspector Hrn. Gilly, Mittwochs Nachmittags von 2 bis 5 Uhr, und in Verbindung mit demselben

a) von dem Bau-Inspector Hrn. Meinicke, b) von dem Bau-Inspector Hrn. Mandel, Donnerstags und Freytags Nachmittags von 2 bis 5 Uhr.

c) von dem Bau-Inspector Hrn. Schlötzer, d) von dem Zeichner Hrn. Rösel, Montags und Dienstags Nachmittags von 2 bis 5 Uhr.

Dieser gesammte Unterricht soll so lange in den Lehr-Sälen der Akademie der Künste erteilt werden, bis der Bau und die innere Einrichtung des von Seiner Königl. Majestät für die Bau-Akademie mit bestimmten neuen Münz-Gebäudes auf dem Werder, vollendet seyn werden.

II.

Damit dieser Unterricht zweckmäßig durch die Herren Lehrer erteilt werde, und die Zöglinge unter der nöthigen Aufsicht stehen, damit ferner unablässig dafür gefordert werde, daß besonders für das Cameralbauwesen tüchtige und geschickte Baumeister und Baubediente gezogen werden; so ist nach Seiner Königl. Majestät Allerhöchsten Befehl von dem Curator der Bau-Akademie ein besonderes Directorium der sämtlichen Lehr-Anstalten der Bau-Akademie errichtet worden, dessen besondere Obliegenheiten darin bestehen:

1) die Lehr-Fächer so zu leiten, damit vor allen Dingen die Bedürfnisse des Königl. Cameralbauwesens befriedigt, und auf die Eigenheiten der verschiedenen Königlichen Provinzen Rücksicht genommen werde; 2) den Lehrern die nöthige Anweisung und Hülfe über die Art des Vortrages zu erteilen; 3) die Lehrbücher anzugeben, nach welchem der Unterricht erteilt werden soll, oder in Ermangelung derselben, durch die Lehrer einen Grundriß ausarbeiten zu lassen, solchen nöthigenfalls zu rectifiziren, und dem Curatorio zur Approbation vorzulegen, damit darnach, wenn die Materialien vollständig bey sammen sind, ein zweckmäßiges für die Absicht völlig brauchbares Lehrbuch ausgearbeitet, und bey den Vorlesungen zum Grunde gelegt werden kann; 4) die Collegia wöchentlich mehrmals zu revidiren, und für den nöthigen Zusammenhang des Unterrichts zu sorgen; 5) wichtige und verwickelte Abtheilungen erforderlichen Falls selbst vorzutragen, und den Bau-Elven zu erläutern;

6) für die Anstellung der Zöglinge zum praktischen Unterricht zu sorgen, und dieselben nach ihren Fähigkeiten zu vertheilen; 7) die in jedem Jahre vorzunehmende öffentliche Prüfungen der Bau-Elven zu veranstalten, ihnen beizuwohnen, und nebst dem Lehrer die Fähigkeits-Atteste für die Bau-Elven zu erteilen, welche demnachst unter dem Inseel des Senats der Bau-Akademie ausgefertigt werden sollen; 8) diejenigen Directoren, welche zugleich Mitglieder des Ober-Bau-Departements sind, sollen bey ihren fährlichen Bau-Bereifungen der verschiedenen Königlichen Provinzen die Provinzial-Kunst-Schulen in Absicht die zweckmäßigen Unterrichts für die Bau-Gewerksleute revidiren, zu Abhelfung der etwanigen Mängel zweckdienliche Vor schläge thun, und ihren desfallsigen Bericht an das Curatorium der Kunst-Akademie erstatten, als zu welchem Ende sie zugleich Mitglieder der Kunst-Akademie und deren Senats seyn soll, um dadurch eine desto genauere Verbindung der Bau-Akademie mit der Kunst-Akademie, besonders in Ansehung des Provinzial-Kunstschulwesens und dessen zweckmäßiger Bearbeitung zu bewirken.

III.

An diesen Directorium, welches für jetzt, nach der durch das Loos getroffenen Vereinbarung aus dem, für dieses Jahr präsidirenden Hrn. Ober-Hof-Bau-Rath Becherer, ferner aus den im Präsidio auf ihn folgenden Geheimen Ober-Bau-Räthen Hrn. Eytelwein, Riedel senior und Gilly, besteht, und zwar an den jedesmaligen präsidirenden Director, müssen sich alle diejenigen wenden, welche an dem Unterrichte der Bau-Akademie Theil zu nehmen wünschen.

Das Directorium wird sodann denen, die sich nach dem im §. V. enthaltenen Vorschriften zur Aufnahme qualifiziren, einen Rezeptions-Schein erteilen; auf dessen Vorzeigung ihnen der Rendant der Bau-Akademie-Casse Louis, eine gedruckte Matrikul einhändigen wird, für welche ein für allemal zehn Thaler zur Bau-Akademie-Casse entrichtet werden müssen.

IV.

Wer mit einer solchen Matrikul versehen ist, kann zwar ein jedes Collegium, woran er durch den Rezeptions-Schein des Directoriums angewiesen ist, besuchen, allein zuvor muß bey einem jeden Lehrer, sowohl der Rezeptions-Schein, als die Matrikul vorgezeigt, und das für jedes Collegium festgesetzte Honorarium, dem Lehrer, dem Lehrer pränumerando baar entrichtet werden, und zwar

1) für die jährliche Dauer des Collegiums über die Arithmetik, Algebra, Elementar-Geometrie, Trigonometrie und Körperlehre, Drey Thaler; 2) für die halbjährige Dauer des Unterrichts in der Optik und Perspektiv, Fünf Thaler; 3) für die halbjährige Dauer des Unterrichts in der Statik und Hydrostatik, Fünf Thaler; 4) für die halbjährige Dauer des Unterrichts in der Mechanik fester Körper und Hydraulik, Fünf Thaler; 5) für die halbjährige Dauer des Unterrichts in der Maschinenlehre, Sechs Thaler; 6) für die halbjährige Dauer des Unterrichts in der Bau-Physik, Fünf Thaler; 7) für die jährliche Dauer des Unterrichts in der Construction der einzelnen Theile eines Gebäudes, Sechs Thaler; (Die Fortsetzung folgt.)

Dalßzy ciąg Uniwersału.

4.) Budownictwo mieskie; przez P. Gentsz Professora i Inspektora budowniczego, w Poniedziałek przed południem od godziny 11 do 12. we Wtorek od 9 do 10. w Piątek od 10 do 11. Nadto w miesiach fabryk budowniczych dawana będzie uczniom oddzielna informacja praktyczna najmniej dwa razy co tydzień po południu.

5.) Nauka o stylu używanym w interesach; przez P. Rambach Professora, we Wtorek i Piątek przed poł. od godz. 10 do 12.

6.) Rysunki ręczne; przez Nauczycielow na Akademii kunsztow osobno tym celem utrzymywanych; we Środę i Sobotę przed połud. od godz. 9 do 12. po południu od 2 do 5.

7.) Rysunki architektoniczne i maszyn; przez P. Gilly Professora i Inspektora budowniczego; we Środę po południu od godziny 2 do 5. a łącznie z nim dawać będą informacje tego gatunku PP.

a) Meinicke Inspektor budowniczy; b) Mandel Inspektor budowniczy; we Czwartek i Piątek po południu od godziny 2. do 5.

c) Schlötzer Inspektor budowniczy; d) Rösel Nauczyciel Rysunkow w Poniedziałek i Wtorek po południu od godziny 2. do 5.

Wszystkie te nauki do poty w salach szkolnych Akademii kunsztow dawane będą; poki budowa i wewnętrzne rozrządzenie domu nowego mienicznego na Zuluwach (Werder) który N. Pan chciał mieć przeznaczonym dla Akademii Budownictwa, zupełnie nie będą ukończone.

II.

Chęć aby też nauki dawane były przez Ichmość Nauczycielow w sposób odpowiadający celowi w tey mierze założonemu, tudzież iżby uczniowie pod należytym zoftawili dozorem; aby nadal fczegulniej do budow publicznych Kameralnych znalezi się ludzie w fczuce budownictwa fczolbni i wydoskonaleni; przeto fczolownie do rozkazu J. K. Mei, Kuratorow Akademii Budowniczych postanowi oddzielną dyrekcyą wszystkich instytucyi nauk teyże Akademii, które znaczniejze obowiązki będą następujące:

1) Podział nauk tak ma być przez nich ułożony, aby przed wszystkimi innymi potrzeby budowli J. K. Mei Kameralnych nayprzod były załatwione; tudzież aby dany był wzgląd na fczegulniejze własności rozmaitych Prowincyow Królewskich.

2) Nauczycielom należy dać potrzebną instrukcyą i pomoc względem sposobu nauk dawania;

3) Wymienić książki, podług których nauki dawane być mają, lub w niedostatku onych zlecić ułożenie załad do tychże nauk osobom zatrudniać się daniem onych mającym; takowe załady podług potrzeby fczolnować, poprawić, i podać Kuratorom do approbacyi, iżby z materyałow w ten fczolb zgronadzonych mogła być wypracowana dokładna księga elementarna, fczolowna zupełnie do zamierzonego celu, i zdolna fczolżyć za grnnt dawać się mających lekcyi;

4) Jest obowiązkiem Dyrektorow rewidować kilka razy w tygodnie zgronadzenia fczolowne, i fczolnać się aby potrzebna w dawaniu nauk fczolowność zachowana była.

5) W przypadku potrzeby mają Dyrektorowie sami objaśniać uczniom budownictwa rozdzielny nauki ważniejze, rozwijając zachodzące w nich trudności;

6) Gł Dyrektorowie mieć będą baczość na przyjmowanie uczniow do traktowania nauk praktycznych, i podzielić ich na klasy w miarę zdolności, którą każdy z nich posiada; 7) Winni będą składać każdego roku publiczne proby czyli popisy z uczniow fczolnow budowniczey poświęconych, sami na nich znaydować się, i łącznie z nauczycielami wydawać zaświadczenia dla uczniow tey fczolnowi o ich zdolnościach, które nadto pod pieczęcią Senatu Akademii mają być wydawane.

8) Dyrektorowie którzy są oraz członkami Departamentu generalnego budownictwa, mają obowiązek przy corocznie odprawianych obiażdżkach swoich w rozmaitych Prowincyach Państwa przegladac fczolnowy prowincjonalne kunsztow, i przeświadczać się czyli nauki dla ludzi rzemieślnem budowniczym bawić się mających dawane, odpowiadają celowi, który im iest zamierzony: a znalazłszy iakie w nich niedogodności, po dać opinią do ich załatwienia, oraz złożyć raport swoy w tey mierze Kuratorom Akademii kunsztow. Tym końcem ci Dyrektorowie będą oraz członkami Akademii kunsztow i iey Senatu, aby w ten fczolb tym ściślejsze połączenie wziankowanej Akademii z Instytutem Budowniczym fczegulniej co do fczolnow kunsztow prowincjonalnych i dogodnego onych rozkładu mogło być ufkutecznie.

III.

Dyrekcya ta składać się będzie na ten raz podług nastapionego fczolnowania z 4ch ofob, iako to: P. Becherer Konfyllarz Nadwornego budowniczego, który w tym roku przydzorować będzie, tudzież z PP. Eytelwein, Riedel starszego i Gilly Konfyllarzow iaynych budowniczych, którzy po kolei fczolobem następnitwa będą Prezydencjami. Do takowey zaym dyrekcyi, czyli do Dyrektora Prezydującego wszyscy ci udawać się powinni, co życzy sobie korzystać z nauk na Akademii budowniczey dawanych.

W tym razie Dyrekcya wydawać będzie dokument czyli zezwolenie na pismie dla ofob ktorey podług zawartych w § 5. przepisow do przyięcia na Akademią znayda się nfczolobionemi; a za okazaniem takowego pisma, P. Louis Kallyer Akademii budowniczey wyda im metrykę drukowaną, od ktorey za każdą razą 10. Talerow do kally Akademii zapłacić należy.

IV.

Lubo zaś każdy opatrzoney w takową metrykę będzie mógł uczęszczać do fczolnow, na którą od Dyrekcyi zyłkać pozwolenie na pismie, iednak wzpod winiać każdemu z nauczycielow swoich okazać dokument takowy i metrykę, oraz zapłacić mu z gory honorarium za każdą fczolnow oznaczone, to iest:

1) Za roczne dawanie lekcyi w Arytmetyce, Algebrze, Jeometrii Elementarney, Trygonometrii i nauce o ciałach 5. Talerow;

2) Za pułroczne lekcy w Optyce i perspektwach, 5. Talerow;

3) Za pułroczne lekcy w Statyce i Hydrostatyce, 5. Talerow;

4) Za pułroczne lekcy w Hydraulice i Mechanice ciał fczolnych, 5. Talerow;

5) Za pułroczne lekcy w nauce o Maszynach, 6. Talerow;

6) Za pułroczne lekcy w Fizyce budowniczey, 5. Talerow;

7) Za roczne lekcy w Konfrunkcy fczegulnych części budowli, 6. Talerow;

(Reszta potym.)